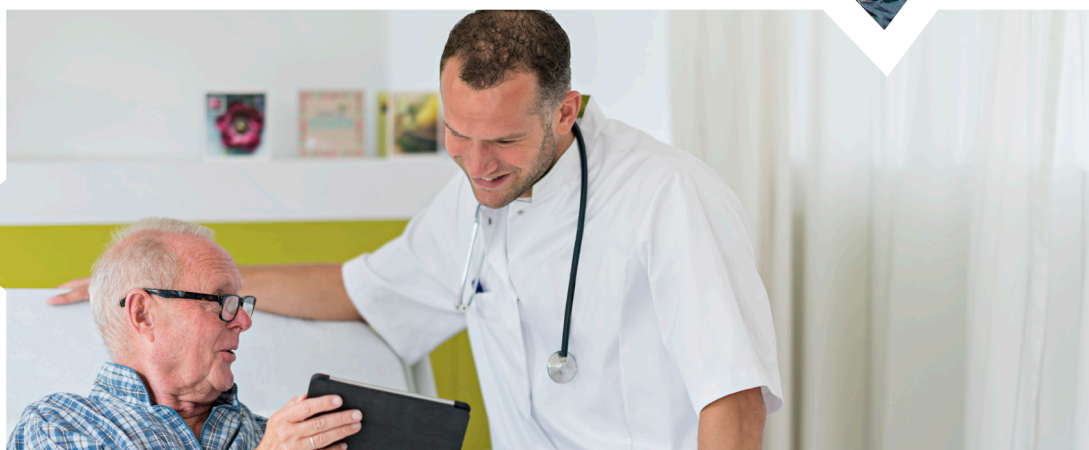

REGIO DEAL OOST-GRONINGEN

UITVOERINGS- PROGRAMMA 2020-2021

18 DECEMBER 2020

REGIO DEAL
OOST-GRONINGEN

Uitvoeringsplan 2020-2021 Regio Deal Oost-Groningen
18 december 2020
Versie 1

www.regiodealoostgroningen.nl
regiodealoostgroningen@rwlp.nl

Foto's cover:

Links boven: Noorderpoort

Rechts boven: Afeer (Marinus Doewes)

Rechts onder: Ommelander Ziekenhuis Groningen

Links onder: RWLP

INHOUDSOPGAVE

1 Vooraf	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doelstelling Regio Deal Oost-Groningen	4
1.3 Actielijnen Regio Deal	6
1.4 Integrale aanpak	6
1.5 Uitvoeringsprogramma 2020-2021	6
1.6 Uitgangspunten	6
1.7 Relatie met NPG	7
2 Financiën	8
3 Uitvoering projecten 2020-2021	9
3.1 Leren	10
3.2 Werk en Inkomen	12
3.3 Gezondheid	23
3.4 Woonomgeving	25
4 Monitoring	29
5 Governance en besluitvorming	30
5.1 Bestuurlijk overleg op de vier pijlers	30
5.2 Stuurgroep Regio Deal en Rijk-Regio overleg	30
5.3 Ambtelijke voorbereiding: inhoud en proces	30
5.4 Betrokkenheid maatschappelijke organisaties	31
5.5 Programmteam	31
6 Uitvoeringsprogramma in 1 overzicht	34

1 VOORAF

1.1 Inleiding

De Rijksoverheid, de Provincie Groningen en de zes Oost-Groninger gemeentes hebben een Regio Deal gesloten. Met de Regio Deal Oost-Groningen zetten wij ons samen met het Rijk in om de leefbaarheid van de regio te versterken. Door in te zetten op goede opleidingen, meer kans op werk, goede voorzieningen, het verbeteren van de gezondheid en het behouden van een mooie woonomgeving. De komende vier jaar investeren wij samen 30 miljoen euro in de toekomstkracht van de regio, op de vier pijlers

- leren
- werk en inkomen
- gezondheid
- woonomgeving

De Regio Deal is gesloten op het niveau van actielijnen, met daarin ook een afspraak over de verdeling van de middelen over deze actielijnen. Op projectniveau wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het eerste uitvoeringsprogramma beslaat de periode 2020 – december 2021 en is een uitwerking van de genoemde projecten in de Regio Deal tekst (juli 2020).

1.2 Doelstelling Regio Deal Oost-Groningen

Ambitie

In de Regio Deal, vastgesteld op 13 juli 2020, is de ambitie geformuleerd om met de Regio Deal de brede welvaart te verbeteren en de negatieve spiraal te doorbreken. De Regio Deal Oost-Groningen maakt gebruik van de kracht van de regio en haar inwoners en biedt hen perspectief. Alle Oost-Groningers werken, zelf en samen, aan verbetering van de brede welvaart. Organisaties werken integraal samen om inwoners daarin optimaal te faciliteren. We benutten de aanwezige kracht en kennis, ontwikkelen deze verder en zetten deze in voor verdere verbetering van de brede welvaart.

Doel

Het doel is de basisleefbaarheid in de regio op orde te brengen en stappen te zetten naar de toekomst. We brengen een ontwikkeling op gang die Oost-Groningers perspectief biedt; die hen helpt gezond(er) te leven en te blijven investeren in hun eigen ontwikkeling. We investeren in goed onderwijs, passende werkgelegenheid en een gezonde leefstijl. Iedere Oost-Groninger zet minimaal één stap vooruit op minimaal één van de pijlers leren, werken, gezondheid. Daarbij investeren we in de kwaliteit van de fysieke woonomgeving in onze regio; in de woningvoorraad en de openbare ruimte.

Leren

In Oost-Groningen is het opleidingsniveau en de onderwijsparticipatie gemiddeld genomen laag en is het aandeel laaggeletterden hoog. Hierdoor is de kans op een baan kleiner, met grote gevolgen op het brede sociaal-economische vlak. Het is daarom van groot belang dat er wordt geïnvesteerd in het verbeteren van het opleidingsniveau en de opleidingsparticipatie van onze inwoners.

Werk en Inkomen

Er is op de arbeidsmarkt in Oost-Groningen een kloof tussen het aanbod aan arbeidskrachten en de vraag naar voldoende gekwalificeerd personeel. Enerzijds heeft een grote groep inwoners door de

lage onderwijsparticipatie en laag opleidingsniveau een flinke afstand tot de arbeidsmarkt. Anderzijds hebben werkgevers moeite om voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken. Het gevolg is dat de arbeidsparticipatie in Oost-Groningen relatief laag is en het aandeel beschutte banen hoog ligt. Het aandeel huishoudens in de lagere inkomensgroepen is in Oost-Groningen daardoor een stuk hoger dan in de rest van Nederland met als gevolg de (intergenerationele) schuldenproblematiek en het overerven van armoede. Een en ander heeft directe gevolgen voor alle overige thema's.

Gezondheid

Het feit dat in Oost-Groningen relatief veel mensen wonen met een lage sociaal-economische status, lage geletterdheid en een relatief laag opleidingsniveau, staat in veel gevallen ook in verband met het veel voorkomen van een ongezonde leefstijl en ernstige gezondheidsproblemen. Veel inwoners hebben beperkte gezondheidsvaardigheden, hoge zorgkosten en de levensverwachting is lager dan gemiddeld in ons land. Deze vicieuze cirkel begint al vroeg; een grote groep jongeren in Oost-Groningen groeit op zonder te leren wat een gezonde leefstijl is en hoe je daaraan moet werken.

Daarnaast is het steeds moeilijker om in een dunbevolkte regio als Oost-Groningen een volledig zorgaanbod te kunnen leveren als gevolg van bevolkingsdaling en veranderingen in het zorglandschap. Tot slot is het vinden en behouden van voldoende gekwalificeerd zorgpersoneel lastig. Kortom, inwoners krijgen niet de zorg die ze nodig hebben en die ze verdienen.

Woonomgeving

Oost-Groningen is een krimpende regio. De netto woonlasten behoren tot de laagste van Nederland, toch besteden Oost-Groningers landelijk het grootste deel van hun inkomen aan wonen. Dit komt doordat een groot deel van de inwoners met een relatief laag inkomen een eigen woning heeft. Veel inwoners hebben de middelen niet om hun woning goed te onderhouden, laat staan verduurzamen. Dit alles zorgt voor een kwetsbare woningmarkt en een verpaupering van de woningvoorraad.

De dorps- en stadscentra in Oost-Groningen hebben te maken met teruglopende vraag naar winkeloppervlak. Het is bovendien moeilijk om een sluitende businesscase voor herbestemming te ontwikkelen. Dit leidt tot verpaupering van de centra en een verdere terugloop van het winkelaanbod. Goede en bereikbare winkelvoorzieningen zijn in een krimpregio niet vanzelfsprekend, terwijl juist een goed winkelaanbod dat past bij de lokale vraag belangrijk is voor de leefbaarheid en de werkgelegenheid.

1.3 Actielijnen Regio Deal

De Regio Deal Oost-Groningen kent tien actielijnen:

1. We verbeteren het opleidingsniveau
2. We verhogen de participatie in het onderwijs
3. We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
4. We vergroten de doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt
5. We verkleinen de intergenerationele armoede en schuldenproblematiek
6. We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl
7. We organiseren bereikbare en toegankelijke zorg
8. We verbeteren dorpen en wijken gebiedsgericht en gericht op de toekomst
9. We stimuleren en ondersteunen huiseigenaren bij de energietransitie
10. We investeren in aantrekkelijkere dorps- en stadscentra

1.4 Integrale aanpak

Binnen de Regio Deal werken we integraal. De verschillende actielijnen van de Regio Deal raken aan de vier pijlers. Het spreekt immers voor zich dat een goede passende opleiding meer perspectief biedt op werk. En dat het hebben van een zinvolle dagbesteding bijdraagt aan de fysieke en mentale gezondheid, evenals een gezonde en prettige woonomgeving en een woning zonder te hoge woonlasten.

1.5 Uitvoeringsprogramma 2020-2021

In de vastgestelde Regio Deal tekst (juli 2020) is een aantal concrete projecten opgenomen. Daarnaast is er ruimte gehouden om, ook na het sluiten van de Regio Deal, het programma verder uit te werken en aan te scherpen, in samenwerking met de deelnemende overheden en maatschappelijke organisaties. De uitwerking van projectvoorstellen wordt opgenomen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma: 2020 – 2021, 2022 en 2023. Het eerste halfjaar van 2024 is een afrondingsperiode, waarin op basis van continue evaluatie en monitoring afspraken worden gemaakt voor het vervolg. In hoofdstuk 3 staat het uitvoeringsprogramma voor 2020-2021 beschreven aan de hand van projectbladen met een projectbeschrijving, beknopte begroting en planning.

1.6 Uitgangspunten

Voor alle projecten van de Regio Deal gelden de volgende uitgangspunten:

1. Regionale betekenis;
 - resultaten moeten zichtbaar zijn voor de inwoners en organisaties in de regio;
 - uitvoerende partijen komen bij voorkeur uit de regio;
 - regionale bedrijven moeten een goede kans krijgen te participeren;
2. Bijdrage aan minstens één van de actielijnen, zoals overeengekomen in de Regio Deal tekst
3. Innovatief karakter (binnen project zelf en / of in de samenhang met andere projecten)
4. Integrale werkwijze

Projectvoorstellen worden door de ambtelijke projectgroepen op de vier pijlers besproken en kunnen enkel via deze projectgroepen worden opgenomen in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.

1.7 Relatie met NPG

De Regio Deal heeft voor een groot deel dezelfde opgave als het Nationaal Programma Groningen. Het NPG kent een aantal lokale programma's (in onze regio zijn dat Midden-Groningen en Oldambt), een publieksprogramma (Toukomst) en een thematisch deel dat inzetbaar is voor de gehele provincie. In 2020 hebben verkennende gesprekken met het NPG plaatsgevonden en is de wens uitgesproken om vanuit beide programma's te kijken hoe zij elkaar kunnen versterken. We kijken daarbij in het bijzonder naar het thematisch programma van het NPG, omdat dit voor de gehele regio inzetbaar is. Op projectniveau wordt inmiddels al aansluiting gevonden (zoals het project Verrijkte School / Tijd voor Toekomst). In 2021 gaan we concretere afspraken maken over samenwerking op het niveau van alle actielijnen en zo mogelijk meerdere projecten. Een uitgangspunt daarbij is dat we door samenwerking van elkaar kunnen leren op inhoud maar dat we ook efficiënter onze budgetten kunnen inzetten binnen de looptijd van de Regio Deal. Waar mogelijk willen we afspraken maken over de inzet op onze regionale opgave voor de periode na de looptijd van de Regio Deal. Borging van de regionale samenwerking is immers van essentieel belang voor het verwezenlijken van onze ambities.

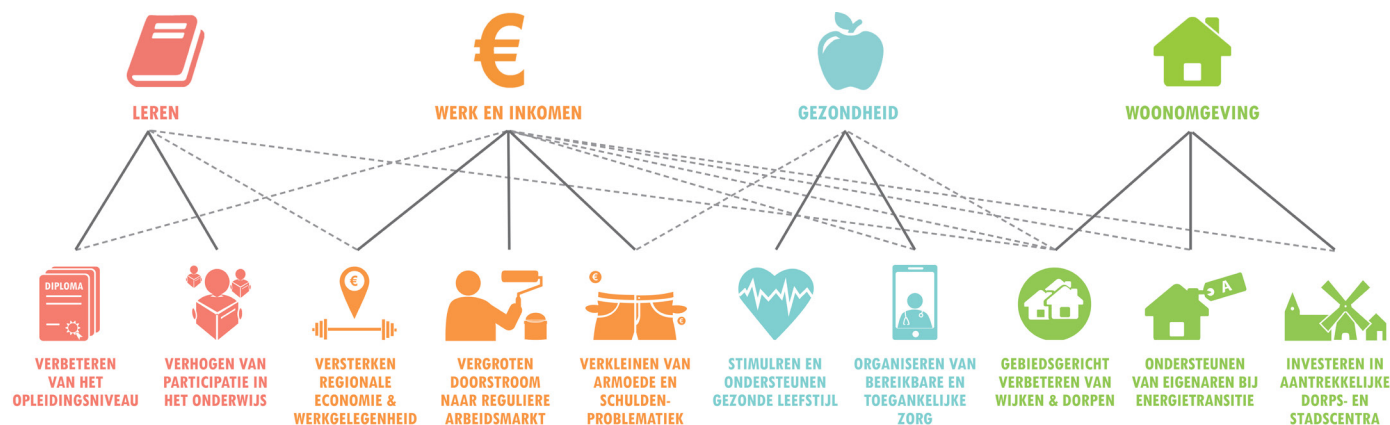
2 FINANCIËN

Voor de totale Regio Deal Oost-Groningen wordt een begroting gehanteerd van 30 miljoen euro. Deze begroting is als volgt opgedeeld over de pijlers en de actielijnen. Binnen de pijlers en tussen de actielijnen mag geschoven worden met deze gereserveerde bedragen; dat is aan de Regio. Schuiven tussen de pijlers kan enkel in overleg met Rijk.

Pijlers	Totaal per pijler	Actielijnen	Totaal
Leren	€ 5.400.000	Opleidingsniveau verbeteren	€ 4.200.000
		Onderwijsparticipatie verhogen	€ 1.200.000
Werk en inkomen	€ 5.400.000	Stimuleren regionale economie	€ 2.100.000
		Doorstroom reguliere arbeidsmarkt	€ 1.800.000
		Schuldenproblematiek	€ 1.500.000
Gezondheid	€ 5.400.000	Gezonde leefstijl	€ 2.700.000
		Bereikbare zorg	€ 2.700.000
Woonomgeving	€ 12.900.000	Gebiedsgerichte aanpak	€ 6.000.000
		Energietransitie	€ 3.400.000
		Vitale kernen	€ 3.500.000
Overheadkosten 3%	€ 900.000		€ 900.000
Totaal	€ 30.000.000		€ 30.000.000

3 PROJECTEN 2020-2021

Dit hoofdstuk gaat in op de projecten die binnen de tien actielijnen worden opgezet voor de periode 2020-2021. Elk project is weergegeven op een aparte pagina, waarbij aandacht is voor de projectbeschrijving, de financiën en de planning. Onderstaande afbeelding en opsomming tonen de onderlinge relatie tussen de tien actielijnen en de pijlers.

1. Leren

- 1.1. We verbeteren het opleidingsniveau
 - 1.1.1. Ondersteuningsroute PO / VO
- 1.2. We verhogen de participatie in het onderwijs
 - 1.2.1. Route Rubicon en Route De Boeg

2. Werk en Inkomen

- 2.1. We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
 - 2.1.1. Het bevorderen van de energietransitie en verduurzaming
 - 2.1.2. Stimuleren van de ondernemende jeugd
 - 2.1.3. Stimuleren van duurzame innovatie
 - 2.1.4. ICT Oost-Groningen
 - 2.1.5. Aanbestedingen
- 2.2. We vergroten de doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt
 - 2.2.1. Werken over de grens
 - 2.2.2. Een werkend arbeidssysteem
- 2.3. We verkleinen de intergenerationele armoede en schuldenproblematiek
 - 2.3.1. Intergenerationele armoede aanpakken via een integrale werkwijze
 - 2.3.2. Aanpak schulden via experimenten

3. Gezondheid

- 3.1. We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl
 - 3.1.1. De Verrijkte Schooldag
 - 3.1.2. Leefstijlpoli
 - 3.1.3. Gezonde Huiskamer (nog te ontwikkelen, nog niet in uitvoering 2021)
- 3.2. We organiseren bereikbare en toegankelijke zorg
 - 3.2.1. Interprofessioneel opleiden (nog te ontwikkelen, nog niet in uitvoering 2021)

4. Woonomgeving

- 4.1. We verbeteren dorpen en wijken gebiedsgericht en gericht op de toekomst
 - 4.1.1. Gebiedsgerichte aanpak
- 4.2. We stimuleren en ondersteunen huiseigenaren bij de energietransitie
 - 4.2.1. Klantreis woonlastenverlaging
- 4.3. We investeren in aantrekkelijkere dorps- en stadscentra
 - 4.3.1. Vitale kernen

3.1 Leren

1.1.1. Ondersteuningsroute PO / VO

Pijler	Leren
Actielijn	We verbeteren het opleidingsniveau
Wat valt er onder dit project?	
De ondersteuningsroute beschrijft de stappen in en de wijze van samenwerking tussen gemeenten en onderwijs op het moment dat een jeugdige ondersteuning nodig heeft die nauwe afstemming en samenwerking vereist tussen de jeugdige, het gezin, school, gemeente en zorgorganisaties. De uitwerking van de route past binnen de wens van onderwijs en gemeenten en de opdracht zoals omschreven in de Transformatieagenda, om op dit onderwerp gezamenlijk te werken aan thema's die voortvloeien uit de gezamenlijke taken binnen het sociaal domein.	
Relatie met andere pijlers	Gezondheid Werk en inkomen
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Ontschotting van onderwijs, jeugdhulp en opvoed- en opgroeihulp door een integrale aanpak aan de jeugdige en hun ouders/verzorgers.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	Het opstellen van een lokale aanpak van onderwijs en gemeenten, waarbij gebruik wordt gemaakt van elkaars kennis en kunde, met als doel de ondersteuning voor de jeugdige zo optimaal en integraal mogelijk te organiseren. Deze lokale aanpak zal de inzet van de projecten bepalen.
Samenwerkingspartners	• De provincie Groningen • Gemeenten • Primair onderwijs van de regio • Voortgezet onderwijs van de regio • MBO van de regio
Planning	Oktober tot december 2020 – Oriëntatie en ontwikkelfase Vanaf januari 2021 – Start uitvoering
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/ subsidies	Dit verschilt per gemeente en per school en schoolbestuur. Daarom moet eerst lokaal onderzocht worden wat de uitgangssituatie is.
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €345.000 voor de periode van 2020-2021. De uitgaven hebben vooral betrekking op de inzet van personeel. Per jaar wordt het volgende bedrag geïnvesteerd. 2020: €120.000 2021: €225.000

1.2.1. Route Rubicon en Route De Boeg

Pijler	Leren
Actielijn	We verhogen de participatie in het onderwijs
Wat valt er onder dit project?	
Het vroegtijdig signaleren en opvangen van vroegtijdig schoolverlaters in een speciaal programma leidt tot een hoger aantal startkwalificaties en tot meer studenten die hun Entree diploma halen. Daarnaast onderzoeken we bij de huidige studenten waar in het verleden andere keuzes gemaakt hadden moeten worden in de ondersteuning (hulpverlening, onderwijs, gemeenten of andere betrokkenen), zodat Route Rubicon en Route De Boeg niet nodig zouden zijn geweest. En onderzoeken we de succesfactoren en de effecten van deze beide programma's. Zodat deze kennis ingezet kan worden voor een vervolg in de Regio Deal.	
Relatie met andere pijlers	Gezondheid Werk en inkomen
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Het aantal vroegtijdig schoolverlaters terugdringen en het aantal jongeren met een startkwalificatie verhogen en deze jongeren te behouden in het onderwijs.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	Route Rubicon is een bestaand project dat nu loopt in Winschoten en Veendam. Het streven is dat de studenten in 2 jaar een diploma halen voor Service Medewerker Breed niveau 2. Ook is in Veendam gestart met Route De Boeg, deze studenten streven naar het behalen van hun Entree diploma in 2 jaar. Deze klassen zijn toegankelijk voor alle geschikte schoolverlaters van de Regio Deal Oost-Groningen. Door onderzoek te doen naar de instroom, de succesfactoren en de effecten bij Route Rubicon en De Boeg willen we de toeleiding naar deze vorm van onderwijs verminderen. Zodat ook na deze impuls van de Regio Deal deze vorm van onderwijs behapbaar en betaalbaar blijft voor Oost-Groningen.
Samenwerkingspartners	- Gemeenten (RMC/leerplicht) - Noorderpoort - Ubbo Emmius - Dollard College - Terra - Winkler Prins - RSG Ter Apel - dr. Alletta Jacobs college - Onderzoeksbureau* *(evt. in samenwerking met Hanzehogeschool en RUG)
Planning	Oktober 2020 t/m december 2021 – Uitvoering Route Rubicon Winschoten en de Boeg Oktober t/m december 2020 – Ontwikkelfase onderzoek 2021- Uitvoering onderzoek
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/ subsidies	Dit verschilt per gemeente en per school en schoolbestuur. Daarom moet eerst lokaal onderzocht worden wat de uitgangssituatie is.
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €345.000 voor de periode van 2020-2021. De uitgaven hebben vooral betrekking op de inzet van personeel. Per jaar wordt het volgende bedrag geïnvesteerd. 2020: €120.000 2021: €225.000

3.2 Werk en inkomen

2.1.1. Het bevorderen van de energietransitie en verduurzaming

Pijler	Werk en Inkomen
Actielijn	We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
Wat valt er onder dit project?	
Het stimuleren van duurzame activiteiten zal leiden tot meer bedrijvigheid in Oost-Groningen en een groei in het aantal banen. Hierbij wordt aangesloten op een lopend initiatief.	
Relatie met andere pijlers	Woonomgeving: Door de energietransitie worden de woonlasten teruggedrongen. Leren: Het opleiden van de energiecoaches
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Het bevorderen van de lokale energietransitie om bedrijvigheid en groei van het aantal banen in de regio te vergroten en huishoudens met een laag inkomen te helpen met kostenbesparingen op energie.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	We zetten samen met de pijler Woonomgeving in op het opleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tot energiecoaches. Deze energiecoaches krijgen een dienstverband en een opleiding aangeboden. De energiecoaches helpen huishoudens met een laag inkomen en/of financiële problemen inzicht te bieden in mogelijkheden voor energiezuiniger wonen en het besparen van kosten. In afstemming met de casemanagers van de gemeenten en uitvoeringsinstellingen worden inwoners geactiveerd en aangedragen voor het volgen van een opleiding. In november 2020 starten de opleidingen en medio 2021 zullen de eerste energiecoaches aan de slag gaan binnen hun gemeente.
Samenwerkingspartners	- Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde - Werk in Zicht - Afeer - Noorderpoort College
Planning	Oktober tot december 2020 – Oriëntatie en ontwikkelfase Vanaf januari 2021 – Start uitvoering
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/subsidies	Dit verschilt per gemeente en per school en schoolbestuur. Daarom moet eerst lokaal onderzocht worden wat de uitgangssituatie is.
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €345.000 voor de periode van 2020-2021. De uitgaven hebben vooral betrekking op de inzet van personeel. Per jaar wordt het volgende bedrag geïnvesteerd. 2020: €120.000 2021: €225.000

2.1.2. Stimuleren van de ondernemende jeugd

Pijler	Werk en Inkomen
Actielijn	We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
Wat valt er onder dit project?	
We gaan in samenwerking met de Ondernemersacademie en Kansrijke Groningers kijken of er nog meer scholen kunnen deelnemen. Hierbij wordt aangesloten op een lopend initiatief.	
Relatie met andere pijlers	Leren
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Stimuleren van ondernemerschap onder de jeugd en hen een goede aansluiting op de arbeidsmarkt bieden.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	Jongeren stimuleren om te leren ondernemen en voor eigen kansen te gaan. Dit doen we door in te zetten op onderwijsprogramma's. We sluiten aan bij twee lopende initiatieven: Kansrijke Groningers en de Ondernemersacademie. We zijn met deze partijen in gesprek om de verdere verspreiding van deze onderwijsprogramma's te onderzoeken. Ook kijken we samen naar mogelijkheden om meer ondernemers te betrekken en meer studenten toe te laten tot de Ondernemersacademie. Naast deze verkennende gesprekken wordt er een sessie georganiseerd met alle stakeholders om informatie te delen en samenwerking te stimuleren. Naderhand zullen de opbrengsten van deze sessies worden gedeeld en zal er in het najaar van 2021 een plan worden opgesteld om de beoogde doelen te realiseren.
Samenwerkingspartners	- Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde - Kansrijke Groningers - Ondernemersfactory - VNO NCW / MKB Noord - Ondernemers(verenigingen) - Ondernemersacademie
Planning	Oktober t/m december 2020 – oriëntatiefase Januari t/m december 2021 – ontwikkelfase, werksessies stakeholders en start ontwikkeling projectplan(nen)
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/ subsidies	Het EBG subsidieert de onderwijsprogramma's van Kansrijke Groningers. Ondernemersacademie is een project van Compagnons Groningen. De Ondernemersacademie Oost-Groningen wordt financieel gesteund door een Excellentie programma dat ontwikkeld is binnen Noorderpoort. Daarnaast is er een subsidie van LEADER Oost-Groningen (€20.000), waarvan een deel gedragen wordt door gemeenten in de regio Oost-Groningen. De Ondernemersacademie Groningen krijgt via de bedrijvenverenigingen VBGW en VBZO een bijdrage van € 130.500,- uit Het Fonds Ondernemend Groningen.
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €250.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde project binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: €50.000 2021: €75.000

2.1.3. Stimuleren van duurzame innovatie

Pijler	Werk en Inkomen	
Actielijn	We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid	
Wat valt er onder dit project?		
De afgelopen jaren zijn in Oost-Groningen diverse broedplaatsen voor innovatie ingericht (innovatiehubs of innovatiewerkplaatsen). Deze broedplaatsen werken zoveel mogelijk samen, maar hebben wel hun eigen specialisme.		
Relatie met andere pijlers	Leren	
Wat willen we bereiken?		
Ambitie	Het stimuleren van innovatieve bedrijvigheid in een samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid, waarbij innovatiekansen worden opgewerkt naar uit het gebied verwerkt worden tot eindproducten. Deze nieuwe maakindustrie moet zorgen voor meer banen. We willen met deze innovatieagenda bijdragen aan een regionale economische visie en profilering.	
Wat gaan we daarvoor doen?		
Doelen/activiteiten	In Oost-Groningen zijn tal van innovatieve bedrijven die kansen bieden voor passend werk voor de potentiële beroepsbevolking in de regio. We willen met de Regio Deal innovatieve en uitdagende projecten, start-ups en initiatieven ondersteunen die deze innovaties een duw in de rug geven en daarmee de economie versterken en werkgelegenheid voor de inwoners in het gebied creëren. Met organisaties als de Innovatiehub Oost-Groningen, Innovatiehub Makeport Mercurius en andere initiatieven (zoals innovatiewerkplaatsen) verkennen we wat de mogelijkheden zijn om aan te sluiten bij veelbelovende initiatieven en deze ontwikkelingen een impuls te geven. Hierbij ligt de focus van de Regio Deal op het creëren van nieuwe banen voor de inwoners in de logistiek, techniek, agro en maakindustrie.	
Samenwerkingspartners	• Innovatiehub Oost-Groningen • Innovatiehub Makeport Mercurius • Innovatie-werkplaatsen in Oost-Groningen • VNO/NCW • MKB Noord	• Kenniscentrum Biobased Economy • Carbohydrate Competence Center • Dun Agro • Afeer • Wedeka
Planning	Oktober tot en met december 2020 – oriëntatiefase en start opstellen projectplannen. Januari tot en met juni 2021 – verdere ontwikkeling en indienen projectplannen.	
Wat mag het kosten?		
Huidige investeringen/subsidies	De Innovatiehubs zijn initiatieven vanuit de markt. Deelnemende bedrijven hebben een startkapitaal neergelegd. Voor alle initiatieven wordt gezocht naar investeerders en subsidiemogelijkheden. In 2021 wordt een campagne opgezet om regionale innovatie te stimuleren en regionale bedrijvigheid onder de aandacht te brengen.	
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal is een bedrag vrijgemaakt van €1.130.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde project binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: € 90.000 2021: € 312.500	

2.1.4. ICT Oost-Groningen

Pijler	Werk en Inkomen
Actielijn	We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
Wat valt er onder dit project?	
Het stimuleren van de digitalisering in de regio en het investeren in glasvezel en 5G. Hierbij wordt aangesloten op een lopend initiatief.	
Relatie met andere pijlers	-
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Bijdragen aan het streven van de provincie Groningen om de meest digitale provincie van Nederland te worden.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	We stimuleren digitalisering in het Oost-Groningse MKB, helpen hen bij het digitaal vermarkten van hun producten of diensten en stimuleren hiermee de groei van deze bedrijven en daarmee de werkgelegenheid. We sluiten aan bij het Breedband Innovatie en Informatie Centrum (BIC) in de gemeente Oldambt. Hiermee zetten we Oost-Groningen op de kaart. We zijn met BIC in gesprek om te inventariseren welke projecten er lopen en welke initiatieven vanuit de Regio Deal ondersteund moeten worden. We willen hierbij de bewustwording van de kansen van ICT vergroten en meer bedrijvigheid op een goede glasvezel- en 5G-infrastructuur stimuleren. Op basis van de uitkomsten organiseert BIC op projectbasis samenwerkingsverbanden om snel aan de slag te kunnen. Om digitale laaggeletterdheid tegen te gaan starten we met de Digital Literacy Coalition een tweetal proeftuinen: 1. Bevorderen digitale geletterdheid laaggeletterden; 2. Bevorderen digitale geletterdheid binnen MKB. Samen verkennen we eind 2020 mogelijkheden om dit nog meer te bevorderen door aan te sluiten bij projecten die relevant zijn of kunnen worden voor Oost-Groningen. Het streven is om in 2021 projecten of proeftuinen te faciliteren en financieren voor de gemeenten in Oost-Groningen. Om Digitalisering te stimuleren zetten we een campagne in.
Samenwerkingspartners	• Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde • Provincie Groningen • Breedband Innovatie en Informatie Centrum (BIC) • Groningen Internet Exchange • Digital Literacy Coalition • Groningen@Work • MKB-Noord • Bibliotheken
Planning	Oktober tot en met december 2020 – oriëntatiefase Januari tot en met juni 2021 – ontwikkelfase: opstellen projectplannen

Wat mag het kosten?

Huidige investeringen/ subsidies	Gemeente Oldambt heeft een bedrag van €35.000 ontvangen van het CEF-fonds in 2014 om breedband op het platteland mogelijk te maken.
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van € 400.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde projecten binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: €50.000 2021: €125.000

2.1.5. Aanbestedingen en kwaliteit dienstverlening

Pijler	Werk en Inkomen
Actielijn	We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
Wat valt er onder dit project?	
De gemeente betrekken als partner in de ondernemersdienstverlening. Hierbij wordt aangesloten op een lopend initiatief.	
Relatie met andere pijlers	-
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Een goed werkende dienstverlening van de gemeente waarover ondernemers tevreden zijn. Gemeenten bevorderen het ondernemersklimaat door regionale of lokale partners te zoeken bij het door de gemeenten aanbestede werk.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	Via een ondernemerspeiling benchmarken we de prestaties van de gemeenten op dit terrein en halen we verbeterpunten op die we in de loop van de projectperiode vertalen naar verbeterprogramma's. We zoeken naar mogelijkheden om de ondernemerspeiling uit te voeren en kijken naar de mogelijkheden om koppelingen te leggen met het initiatief voor de MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland. Besloten wordt of de peiling extern wordt uitgevoerd of door de gemeenten zelf. Het streven is in 2021 de peiling in de gemeenten te houden. Eind 2021 wordt een rapport opgesteld met de resultaten en aanbevelingen. Deze zullen begin 2022 met de verschillende gemeenten doorgenomen worden om vanuit daar verschillende acties uit te zetten.
Samenwerkingspartners	• Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde • VNG • VNO/NCW MKB Noord
Planning	November en december 2020 – oriëntatiefase Januari tot en met juni 2021 – uitvoering ondernemingspeiling
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/subsidies	Onbekend
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van € 245.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde project binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: €20.000 2021: €75.000

2.2.1. Werken over de grens

Pijler	Werk en Inkomen	
Actielijn	We stimuleren de doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt	
Wat valt er onder dit project?		
In Noord-Duitsland is een arbeidsmarkt waar mensen uit Oost-Groningen aan de slag kunnen. Hierbij wordt aangesloten op een lopend initiatief.		
Relatie met andere pijlers	Leren: Het stimuleren van de Duitse taal en cultuur in het onderwijs zal de belemmeringen bij het werken over de grens verkleinen.	
Wat willen we bereiken?		
Ambitie	Het stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking om daarmee meer banen voor de inwoners in de grensstreek te creëren of meer werk vanuit de grensstreek naar de regio te halen.	
Wat gaan we daarvoor doen?		
Doelen/activiteiten	We zetten in op een functionele grensregio, waarbij ervoor ondernemen, werken en studeren over de grens geen belemmeringen zijn en grensoverschrijdende kansen optimaal benut worden. We zijn in gesprek met belanghebbende partijen en de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe. Met hen willen we verkennen welke mogelijkheden er zijn voor grensoverschrijdende samenwerking en in welke sectoren er werk is over de grens. We starten in 2021 met het verkennen van mogelijkheden voor grensoverschrijdende initiatieven en het doen van gezamenlijke investeringen om de levenskwaliteit van de inwoners, de economische groei en innovatiekracht van de grensregio te vergroten. Dit doen we in overleg met Werk in Zicht en het netwerk dat zij opgebouwd hebben. Begin 2022 zullen de eerste initiatieven worden opgezet en investeringen worden gedaan.	
Samenwerkingspartners	• Arbeidsbemiddelingsbureaus • Agentur für Arbeit • VNG • Grensinfopunten (GIP's) • Werk in Zicht • Eems Dollard Regio (EDR) • Koepelproject	• IWP EDRit • Arbeidsmarkt Noord • Provincie Groningen • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde
Planning	Oktober tot en met december 2020 – oriëntatiefase Januari tot en met juni 2021 – ontwikkelfase	
Wat mag het kosten?		
Huidige investeringen/ subsidies	Onbekend	
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €250.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde project binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: €50.000 2021: €75.000	

2.2.2. Een werkend arbeidssysteem

Pijler	Werk en Inkomen
--------	-----------------

Actielijn	We versterken en ondersteunen de regionale economie en werkgelegenheid
-----------	--

Wat valt er onder dit project?

We willen de doorstroom van uitkering naar werk bevorderen en de doorstroom binnen de participatieketen vergemakkelijken. We ontwikkelen projecten voor specifieke doelgroepen en branches waar vraag en aanbod ver uiteen liggen en bij elkaar gebracht moeten worden.

Relatie met andere pijlers	Woonomgeving
----------------------------	--------------

Wat willen we bereiken?

Ambitie	We willen de keten naar werk beter laten functioneren en werkgelegenheid voor de groep mensen waarvoor regulier werk nog te hoog gegrepen is creëren. Onze ambitie is om meer werkgelegenheid te creëren via instapbanen in de eigen leefomgeving van de inwoner, een participatieketen waarin overheid, onderwijs en ondernemers nauw met elkaar samenwerken en de uitvoering daarop is geprofessionaliseerd.
---------	--

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelen/activiteiten	Creëren van nieuw werk Via instap- of basisbanen in de directe leefomgeving willen we de doorstroom van uitkering naar werk bevorderen. Inwoners met of zonder uitkering kunnen hieraan deelnemen en zich op een laagdrempelige manier richten op hun ontwikkeling. Centraal staat dat we mensen werkend willen opleiden binnen onze infrastructuur, waarbij alle partijen (werkleerbedrijven, onderwijs, ondernemers en commerciële partijen) samenwerken en zoveel mogelijk aansluiten bij de plannen en mogelijkheden van de arbeidsmarktregio. We sturen hierbij op resultaat in termen van uitstroom uit de uitkering. Na een vooronderzoek over de aard van de werkzaamheden en de economische haalbaarheid starten we in het najaar van 2021 enkele pilots. Het gaat om een fysieke locatie waar inwoners kunnen binnenlopen, waar matching, begeleiding en scholing plaatsvindt. Van hieruit wordt inwoners een instapbaan aangeboden. De instapbaan wordt beloond met een participatie-inkomen dat is opgebouwd uit de uitkering die al wordt ontvangen aangevuld met een extra toelage tot een maximum van het minimale loon. Middels halfjaarlijkse afstemming met betrokken partijen worden de pilots geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Versterken samenwerking overheid, onderwijs en ondernemers We willen in de toeleiding naar werk en binnen de te starten wijkbedrijven een betere samenwerking tussen de overheid, onderwijs en ondernemers (de 3 O's) creëren. Dit met als doel om meer mensen naar een baan te begeleiden en de houdbaarheid van deze baan te vergroten.
---------------------	---

Doelen/activiteiten	Voorwerk Om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt ook kansrijk te laten instromen is in een aantal gevallen een voorbereidings- of voorschakeltraject nodig. Via de integrale inzet van een ‘voorwerkcoach’, gedragsdeskundigen, lifestylecoaches en casemanagers zal gedurende de looptijd van het project de inwoner worden gestimuleerd om door te stromen in de participatieketen. Voor de gedragsinterventies wordt specifieke expertise ingehuurd. Met de principes vanuit Simpel Switchen willen we belemmeringen bij de doorstroom in de participatieketen wegnemen. Professionalisering Via ontmoeting, kennissessies en intervisie willen we investeren in de professionaliteit van de medewerkers met als doel om werkzoekenden nog beter te begeleiden naar werk.	
Samenwerkingspartners	• Bedrijfsleven • Werk in Zicht (teamleidersoverleg en managersoverleg) • Programma Simpel Switchten • Acantus/Lefier	• Afeer • Wedeka • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde
Planning	Oktober tot en met december 2020 – oriëntatiefase en onderzoek, start creëren nieuw werk, versterken 3 O's, voorwerk en professionalisering Januari tot en met december 2021 – ontwikkelfase, verdere ontwikkeling creëren nieuw werk, versterken 3 O's, voorwerk en professionalisering.	
Wat mag het kosten?		
Huidige investeringen/ subsidies	€144.750 aan ESF-middelen (tot 31-12-2020).	
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €1.550.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde project binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: €170.000 2021: €500.000	

2.3.1. Intergenerationele armoede aanpakken via een integrale werkwijze

Pijler	Werk en Inkomen
Actielijn	We verkleinen de intergenerationele armoede en schuldenproblematiek
Wat valt er onder dit project?	
Het verkleinen van intergenerationele armoede door met een integrale aanpak te komen waarbij de pijler woonomgeving, leren en gezondheid bij betrokken zijn. Hierbij wordt aangesloten bij een lopend initiatief.	
Relatie met andere pijlers	Leren Gezondheid Woonomgeving
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Werk is een belangrijke factor om mensen uit de armoede te krijgen, maar dan moet er tegelijkertijd ook aandacht zijn voor de mechanismen die werken binnen het gezin en die werk en het daaruit voortvloeiende inkomen overstijgen. Hiermee wordt voorkomen dat armoede van generatie op generatie wordt overgedragen.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	We zetten in op samenwerking met de Alliantie van Kracht. Dat is een samenwerkingsverband waar diverse partijen de strijd tegen armoede aangaan. We werken hierbij toe naar een integrale aanpak waarbij we in gezinssituaties evidence-based interventies toepassen en nieuwe aanpakken uitproberen. We kijken hierbij naar de leerervaringen en de handvatten die binnen de Alliantie van Kracht zijn opgedaan als het gaat om werkzame interventies. In 2021 worden de mogelijkheden voor interventies verkend. Op basis hiervan wordt een plan van aanpak opgesteld en benodigde partijen benaderd. Gedurende de looptijd van het project wordt expertkennis ingekocht als het gaat om gedragskundige interventies, fiscale effecten en juridische mogelijkheden.
Samenwerkingspartners	• Alliantie van Kracht: • Zorginstellingen • Woningcorporaties • Kennisinstituten (RuG en Hanze Hogeschool) • GGD • VNO-NCW • Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde
Planning	Oktober tot en met december 2020 – oriëntatiefase Januari tot en met juni 2021 – verkennen interventies en opstellen plan van aanpak
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/subsidies	De Regio-Deal Zuid- en Oost Drenthe bekostigt een aantal projecten van de Alliantie van Kracht. Met deze Regio Deal vindt afstemming plaats om dubbelingen te voorkomen.
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €750.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde project binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: €125.000 2021: €200.000

2.3.2. Aanpak schulden via experimenten

Pijler	Werk en Inkomen
Actielijn	We verkleinen de intergenerationele armoede en schuldenproblematiek
Wat valt er onder dit project?	
Door middel van innovatieve projecten wordt ingespeeld op de problemen van inwoners en naar oplossingen en preventiemogelijkheden gezocht.	
Relatie met andere pijlers	-
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Het aantal Oost-Groningers dat gebruik maakt van de schuldhulpverlening en/of met geldzorgen kampt loopt terug.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	In de Oost-Groningse gemeenten starten we met een nieuwe aanpak om schulden van inwoners te verminderen. Speerpunten in deze aanpak zijn: vergroten van het doelgroepbereik, vroegsignalering en professionalisering van de uitvoering. Een specifiek projectteam gaat met stakeholders in gesprek en tijdens gezamenlijke werksessies worden de mogelijkheden voor nieuwe experimenten verkend. Op basis van die resultaten wordt een uitvoeringsplan opgesteld en de ideeën uitgewerkt. De uitgewerkte plannen zullen eind 2021 voorgelegd worden en in afstemming met de stakeholders zal in 2022 met een/enkele pilots worden gestart. Het projectteam evalueert deze pilots en zal op basis van de resultaten verdere stappen ondernemen. Gedurende de looptijd van het project wordt expertkennis ingekocht als het gaat om gedragskundige interventies, fiscale effecten en juridische mogelijkheden.
Samenwerkingspartners	- Gemeenten Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerwolde - Armoedepact (Krediet-)banken - Woningcorporaties - NUTS-bedrijven - Zorgverzekeraars - Maatschappelijke organisaties - Bedrijven
Planning	Oktober tot en met december 2020 – oriëntatiefase Januari tot en met december 2021 – ontwikkelfase
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/subsidies	Onbekend
Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van €750.000 voor de periode van 2020-2023. Dit bedrag kan naast het genoemde project binnen de projectperiode ook voor nieuwe initiatieven worden ingezet. Per jaar kan het volgende bedrag worden geïnvesteerd: 2020: €125.000 2021: €200.000

3.3 Gezondheid

3.1.1. De Verrijkte Schooldag	
Pijler	Gezondheid
Actielijn	We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl
Wat valt er onder dit project?	
De verrijkte schooldag geeft kinderen een bredere invulling van de schooldag. Naast het reguliere onderwijs komt er door de verrijkte schooldag ruimte voor cultuur, sport, muziek, eten & drinken en andere onderwerpen. Hierdoor krijgen kinderen meer mee over o.a. een gezondere levensstijl, het belang van voldoende bewegen en leren kinderen over onderwerpen waar zij anders niet mee in aanraking komen. Door te investeren in de verrijkte schooldag krijgen kinderen de mogelijkheid om breder hun interesses en talenten te ontdekken. Zo kijken zij verder dan alleen hun eigen omgeving en zijn zij niet afhankelijk van de mogelijkheden van hun ouders. Ieder kind krijgt dezelfde kansen en mogelijkheden doordat dit op school wordt aangeboden en samen met ouders, leerkrachten en betrokken partijen wordt gedragen.	
Relatie met andere pijlers	Leren Werk en inkomen
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Breder onderwijs waardoor alle kinderen meer mee krijgen over cultuur, gezondere levensstijl, sport, muziek; een veel bredere ontwikkeling. We bieden betere kansen voor alle kinderen in Oost-Groningen en doorbreken de vicieuze cirkel. Gaandeweg leren we over de verrijkte schooldag en verbeteren we het concept zodat na 4 jaar de verrijkte schooldag een begrip is in Oost-Groningen.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	We starten met het samenstellen van een projectgroep. In elke gemeente beginnen met één school die de verrijkte schooldag invoert. Samenwerkende partijen verzorgen de invulling verrijkte schooldag. We doen onderzoek naar effecten van de verrijkte schooldag door de Hanzehogeschool Groningen (Tijd voor Toekomst)
Samenwerkingspartners	• Basisscholen - Stichting Openbaar Onderwijs Oost • SKSG • Groningen • Gemeenten • Welzijnsorganisaties • Sportverenigingen, muziekverenigingen, enz.
Planning	Oktober 2020 tot en met april 2021: ontwikkelfase
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/subsidies	Onbekend
Budget Regio Deal	Per jaar wordt het volgende bedrag geïnvesteerd: 2020: € 245.000 2021: € 455.000

3.1.2. Leefstijlpoli	
Pijler	Gezondheid
Actielijn	We stimuleren en ondersteunen een gezonde leefstijl
Wat valt er onder dit project?	
Door het inrichten van een leefstijlpoli in de ziekenhuizen in Scheemda en Stadskanaal krijgen patiënten informatie, advies en tips voor een betere leefstijl. Er zijn verschillende ziektebeelden die in (Oost-) Groningen meer voorkomen dan in de rest van Nederland. Een aantal van deze ziektebeelden, bijvoorbeeld diabetes type-2, kunnen door leefstijlveranderingen verminderd of voorkomen worden. Door de samenwerking met andere zorgpartijen in Oost-Groningen, kan de arts patiënt en zorg- of welzijnsorganisatie met elkaar in contact brengen om bezig te gaan met leefstijl-verbeteringen. Op deze manier blijft de prikkel voor de patiënt aanwezig om in de thuisomgeving aan de slag te gaan met leefstijlveranderingen. De samenwerking over de gehele (zorg)keten zorgt ervoor dat er consequent hetzelfde signaal afgegeven wordt en zorgt voor een grotere kans op verandering en impact. Doordat patiënten zelf aan de slag gaan met hun levensstijl heeft dit een preventieve werking of een uitstellende werking binnen de zorg. Ook maakt het patiënten onafhankelijker doordat er wordt ingezet op geen of minder medicijn gebruik.	
Relatie met andere pijlers	Werk en inkomen
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	We richten een leefstijlpoli in in twee ziekenhuizen voor het verbeteren van de leefstijl van de inwoners van Oost-Groningen. Door een betere leefstijl verminderen we de zorgbehoefte. Ketenpartijen werken daarvoor samen in hun dienstverlening. We zetten inwoners en organisaties aan het denken over hun keuzes en leefstijl. We laten de leefstijlpoli als kapstok dienen voor het onder de aandacht brengen van allerlei leefstijlactiviteiten.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	• Inrichten van leefstijlpoli in ziekenhuizen • Samenwerking en overlegstructuren ketenpartijen • Mogelijkheid tot digitale innovatie van zorg. (digitale coaching, ondersteuning met app) • Samenstellen van diverse projectgroep (ambtenaren, artsen, bewegingscoaches, welzijnsmedewerkers, inwoners) • Leefstijl-tour opzetten samen met Hanze (Jeroen Pronk) voor verbeteren kennis onder professionals.
Samenwerkingspartners	• Ommelander Ziekenhuis Scheemda • Refaja Ziekenhuis Stadskanaal • Welzijnsorganisaties • Huisartsen • Treant
Planning	Oktober tot en met december 2020 – oriëntatiefase Januari tot en met juni 2021 - ontwikkelfase
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/ subsidies	Onbekend
Budget Regio Deal	Per jaar wordt het volgende bedrag geïnvesteerd: 2020: € 245.000 2021: € 455.000

3.4 Woonomgeving

4.1.1. Gebiedsgerichte aanpak

Pijler	Woonomgeving
Actielijn	We verbeteren dorpen en wijken gebiedsgericht en gericht op de toekomst
Wat valt er onder dit project?	
De gebiedsgerichte aanpak is een strategisch lange termijnplan, een methode om gericht te kunnen ingrijpen in de woningvoorraad. Hiermee kan ook de particuliere woningvoorraad van een casus-gestuurde aanpak veel strategischer worden aangepakt. Wij investeren in deze gebiedsgerichte aanpak, waarbij intensief wordt samengewerkt met de regionale woningcorporaties. Op die manier worden de opgaven in de sociale en particuliere woningvoorraad integraal, regionaal en in samenwerking aangepakt. Binnen de gebiedsgerichte aanpak wordt niet alleen naar de woningvoorraad gekeken; maar wordt breder naar de opgave in de betreffende dorpen en wijken gekeken door ook in te zetten op sociale programma's en gezondheid, zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening en gezonde leefstijl.	
Relatie met andere pijlers	Leren Gezondheid Werk en inkomen
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Voor in ieder geval zes wijken of buurten binnen Oost-Groningen wordt een gebiedsplan opgesteld en wordt het transitieplan uitgevoerd (of gestart met de uitvoering als het een lange termijn plan betreft). Wij verbeteren de woonomgeving, de kwaliteit van de woningvoorraad en de toekomstkracht van de wijken en buurten waar we werken.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	In alle Oost-Groninger gemeenten is / wordt een wijk of dorp geselecteerd om te starten met een gebiedsgerichte aanpak (GGA). De selectie van wijken en dorpen gaat in overleg met de Oost-Groninger gemeenten en zal onder andere op basis van de regionaal afgesproken product-markt-combinatie (PMC)-strategie worden gedaan. Afhankelijk van de specifieke situatie in de wijk of het dorp bepaalt de Regio met de betrokken gemeente welke onderwerpen voor dat gebied relevant zijn en die specifieke aandacht verdienen in dat gebied. Dat zijn in ieder geval fysieke componenten, maar kunnen ook sociale componenten zijn. Begin 2021 verwacht de Regio de eerste plannen voor de GGA's gereed te hebben en te kunnen starten met de uitvoering. In de plannen wordt omschreven welke transitie in een gebied noodzakelijk is en welke stappen de komende jaren gezet gaan worden om die transitie te maken.
Samenwerkingspartners	• Bewoners • Gemeenten (zowel fysieke als sociale domein) • Woningcorporaties • Welzijnsorganisaties • Scholen • Buurtverenigingen / bewonersorganisaties • Lokale ondernemers
Planning	Verschillende GGA's hebben verschillende doorloopsnelheden en startmomenten. Op dit moment (oktober 2020) zijn 3 van de 6 GGA's gestart. De overige 3 GGA's worden volgens planning voor de zomer van 2021 gestart.

Wat mag het kosten?

Huidige investeringen/
subsidies

Onbekend

Budget Regio Deal

Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van in totaal € 6.000.000,- voor de periode van 2020-2023. Het betreft hier in de beginfase de plankosten voor het komen tot 6 gebiedsplannen. De kosten voor het maken van de gebiedsplannen wordt geschat op circa € 50.000,- per GGA. Dit omvat de kosten voor promotie en bewonersparticipatie, de inzet van projectleiding en de kosten voor het maken van de gebiedsanalyse. Het grootste gedeelte van de middelen zal in de uitvoeringsfase worden ingezet bij de uitvoering van projecten.
Per jaar wordt het volgende bedrag geïnvesteerd:
2020: € 380.000
2021: € 1.510.000

4.2.1. Klantreis Woonlastenverlaging

Pijler	Woonomgeving
Actielijn	We stimuleren en ondersteunen particuliere huiseigenaren bij de energietransitie
Wat valt er onder dit project?	
Er is bij veel woningeigenaren in Oost-Groningen een gebrek aan investeringsvermogen. Daardoor gaat het energetisch verbeteren van de woningvoorraad hier moeilijker dan in andere delen van Nederland. Door een aanpak die specifiek is gericht op rendabel investeren voor particulieren en door de koppeling te leggen tussen de opgave op de particuliere markt en de verduurzaming door de woningcorporaties, worden woningeigenaren gestimuleerd om zelf in de kwaliteit en duurzaamheid van hun woning te investeren. Naast de positieve milieueffecten van investeren in een duurzame woningvoorraad is ook het verlagen van de woonquote voor inwoners van Oost-Groningen een belangrijke doelstelling bij de energietransitie.	
Relatie met andere pijlers	Werk en inkomen
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	Alle particuliere huiseigenaren in Oost-Groningen krijgen het instrumentarium dat zij nodig hebben bij het verduurzamen van hun woning.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	In 2023 hebben de inwoners van Oost-Groningen de mogelijkheid gekregen om op maat ondersteund te worden bij het verduurzamen van hun woning. Daarvoor maken wij een klantreismodel voor woonlastenverlaging en verduurzaming van de particuliere woningvoorraad. Dat klantreismodel wordt specifiek toegespitst op de behoefte van woningeigenaren in onze regio. Daarbij houden wij rekening met het lage kennisniveau over verduurzaming, de geringe financiële mogelijkheden van veel inwoners en de relatief oude woningvoorraad in onze regio. Per stap in de klantreis zetten wij verschillende instrumenten in. Dit zijn deels bestaande instrumenten en deels instrumenten die ontwikkeld moeten worden. De doelstelling om alle particuliere huiseigenaren te ondersteunen bij woonlasten verlaging en verduurzaming is bewust zo breed gekozen. Wij willen in ons klantreismodel instrumenten opnemen die alle particuliere huiseigenaren kunnen bedienen. Dat wil niet zeggen dat onze aanpak voor alle eigenaren even intensief kan en moet zijn. In de aanpak binnen de Regio Deal zal juist voor de doelgroep met de minste mogelijkheden extra aandacht zijn.
Samenwerkingspartners	- Energieloket - Gemeenten - Lokale ondernemers - Woningcorporaties - Welzijnsorganisaties - Scholen - RWLP
Planning	Oktober tot en met september 2021 – ontwikkelfase Januari 2021 tot en met december 2023 – uitvoeringsfase
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/subsidies	Er wordt een koppeling gemaakt tussen de klantreis en de RRE subsidie die in onze regio wordt uitgerold. De RRE middelen worden gebruikt voor het opstarten van de klantreis bij 6.000 particuliere woningeigenaren.

Budget Regio Deal	Vanuit de Regio Deal wordt een bedrag vrijgemaakt van in totaal € 3.400.000,- voor de periode van 2020-2023. De middelen worden ingezet om de klantreis en onderliggende instrumenten te ontwikkelen. Bovendien zal een specifiek op onze regio toegespitste marketingstrategie worden opgezet. In totaal reserveren wij hiervoor € 200.000,-. Het grootste deel van de middelen wordt vervolgens ingezet bij uitvoering van het instrumentarium. Per jaar wordt het volgende bedrag geïnvesteerd: 2020: € 360.000 2021: € 1.010.000
-------------------	--

4.3.1. Vitale kernen

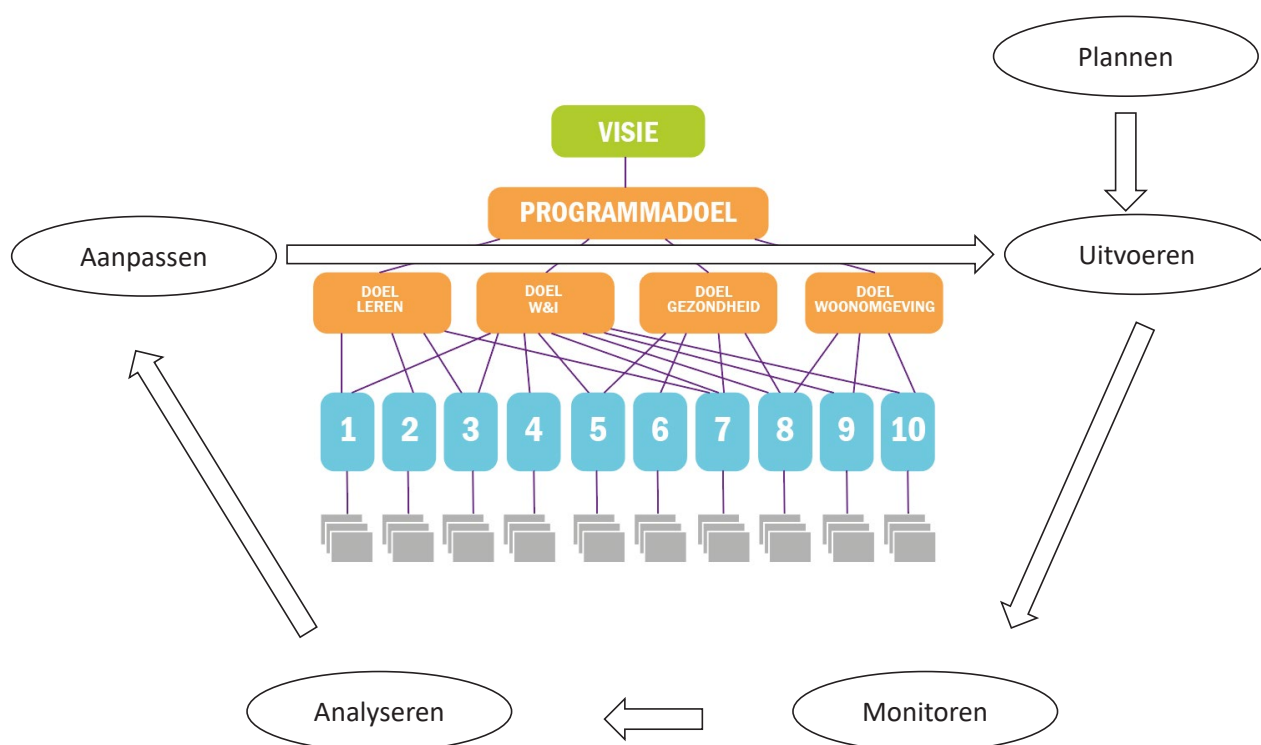
Pijler	Woonomgeving
Actielijn	We investeren in aantrekkelijke dorps- en stadscentra
Wat valt er onder dit project?	
Centra in Oost-Groningen staan onder druk. Dat is geen specifiek Oost-Gronings probleem. Toch vraagt het aantrekkelijk houden van de centra in Oost-Groningen extra aandacht. Door het gebrek aan alternatieve invulmogelijkheden is het moeilijk om een businesscase voor het aantrekkelijk houden van de centra sluitend te krijgen. Met de Regio Deal willen wij gemeenten de kans geven om projecten voor het aantrekkelijk houden van de centra mogelijk te maken die zonder deal niet haalbaar zijn.	
Relatie met andere pijlers	Werk en inkomen
Wat willen we bereiken?	
Ambitie	In 2023 zijn met gerichte investeringen, toegespitst op de specifieke situatie per kern, de centra aantrekkelijker en toekomstbestendig gemaakt. De leegstand in de kernwinkelgebieden is niet verder toegenomen en inwoners waarderen hun woon- en leefomgeving beter.
Wat gaan we daarvoor doen?	
Doelen/activiteiten	De invulling van het project vitale kernen vraagt om verdere uitwerkingen van de doelstellingen en criteria waaraan projecten die onder deze actielijn vallen aan moeten voldoen. Begin 2021 wordt hiertoe een voorstel gemaakt en voorgelegd aan de stuurgroep RWLP.
Samenwerkingspartners	• Gemeenten • Lokale ondernemers • Woningcorporaties • RWLP
Planning	Besluitvorming over bestedings- en toetsingscriteria in RWLP stuurgroep van februari 2021
Wat mag het kosten?	
Huidige investeringen/subsidies	Onbekend
Budget Regio Deal	In totaal is een bedrag van € 3.500.000 gereserveerd voor projecten die vallen onder de aanpak vitale kernen.

4 MONITORING

We zullen jaarlijks uitvoeringsprogramma's vaststellen. Daarbij baseren we ons onder andere op de monitoring van de voortgang van het programma in relatie tot (overige) ontwikkelingen op het vlak van de brede welvaart in de regio. De samenstelling en eventuele herijking van het programma komt tot stand op basis van uitwisseling en samenwerking met provincie, gemeentes en maatschappelijke organisaties.

De monitoring wordt opgezet en uitgevoerd door Aletta advies en CMO STAMM (Sociaal Planbureau). Deze partijen zijn ook betrokken bij de monitoring en evaluatie van overige programma's in ons werkgebied (Nationaal Programma Groningen en Regio Deal Zuid en Oost Drenthe). Op deze manier geven we vorm aan Triple Helix en borgen en versterken we tegelijkertijd de relatie en samenwerking met lopende programma's en projecten. Zo vergroten we het lerend effect en vinden we concrete koppelkansen.

Wat betreft de monitoring op strategische doelen (programmatisch doel en doelstelling van de pijlers) wordt aangesloten bij de bestaande landelijke monitoring op de Brede Welvaart (Planbureau voor de Leefomgeving).

5 GOVERNANCE EN BESLUITVORMING

5.1 Bestuurlijk overleg op de vier pijlers

Voor besluitvorming binnen de vier pijlers van de Regio Deal maken we gebruik van bestaande regionale overlegstructuren: OOGO-RMC, WerkInZicht, WMO overleg (in afstemming met preventieoverleg Groningen) en RWLP. In deze bestuurlijke overleggen vindt besluitvorming plaats over de projectvoorstellen binnen de betreffende pijlers. Deze projectvoorstellen vanuit de vier pijlers vormen gezamenlijk het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, waarover in de Stuurgroep Regio Deal wordt besloten. De portefeuillehouders verzorgen zelf de afstemming binnen hun eigen College van B&W. Op pagina 32 en 33 is de samenstelling van de verschillende bestuurlijke en ambtelijke overleggen zien. De rollen en taken van de verschillende overlegstructuren (p. 32) staan benoemd evenals de betrokken personen (p. 33).

5.2 Stuurgroep Regio Deal en Rijk-Regio overleg

Voor de Regio Deal Oost-Groningen is een nieuwe stuurgroep opgezet die een goede afvaardiging is van de verschillende pijlers én deelnemende overheden. De stuurgroep Regio Deal is als volgt samengesteld.

Cora-Yfke Sikkema	Gemeente Oldambt	Voorzitter
Tjeerd van Dekken	Provincie Groningen	Vice voorzitter
Ans Grimbergen	Gemeente Veendam	Pijler gezondheid
Bart Huizing	Gemeente Westerwolde	Pijler woonomgeving
Hennie Hemmes	Gemeente Pekela	Pijler leren
Johan Hamster	Gemeente Stadskanaal	Pijler werk & inkomen
José van Schie	Gemeente Midden-Groningen	Agendalid

Deze stuurgroep komt ca vier keer per jaar bij elkaar, waarvan twee keer met een afvaardiging van het Rijk. De overleggen met het Rijk zijn bedoeld om elkaar te informeren, te monitoren en in onderlinge afstemming te zoeken naar koppelkansen met overige regionale, nationale of zelfs internationale programma's. De besluitvorming over de inzet van middelen op projectniveau binnen de afgesproken Regio Deal is aan de regionale stuurgroep zelf, mits daarbij wordt vastgehouden aan de overeengekomen doelstellingen en verdeling van middelen over de vier pijlers.

5.3 Ambtelijke voorbereiding: inhoud en proces

De uitvoeringsplannen worden opgesteld onder aansturing van de zes programmamanagers van de Regio Deal (overall programmamanager, programmamanager financiën en monitoring en de vier programmamanagers op de vier pijlers). Dat doen zij in nauwe samenwerking met elkaar, om de integraliteit van het programma te bewaken. Iedere programmamanager heeft de verantwoordelijkheid om 'zijn of haar onderdeel' inhoudelijk af te stemmen met een ambtelijke projectgroep. Dit zijn de regionale ambtelijke overleggen uit het overzicht bij 5.1. De beleidsmedewerkers van de verschillende deelnemende overheden hebben zelf een verantwoordelijkheid in het betrekken en informeren van hun collega's binnen de eigen gemeente / provincie.

Naast de inhoudelijke voorbereiding binnen de pijlers is er een ambtelijke projectgroep Regio Deal die, samen met het programmabureau, de besluitvorming in de stuurgroep voorbereidt. Dit overleg is samengesteld uit de gemeentesecretarissen met elk een secondant. Deze projectgroep richt zich daarmee op het proces van plan- en besluitvorming en de betrokkenheid van de ambtelijke organisaties. Ze heeft geen inhoudelijke rol in de totstandkoming van het programma.

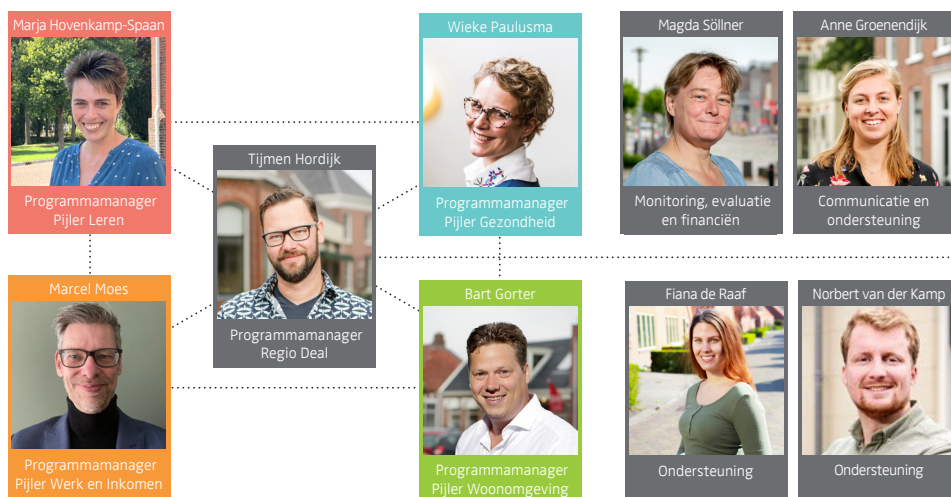
5.4 Betrokkenheid maatschappelijke organisaties

Het succes van de Regio Deal is voor een groot deel afhankelijk van de medewerking en input van de verschillende maatschappelijke organisaties in de regio. Zij hebben een rol in de uitvoering van projecten, maar hebben ook inhoudelijke inbreng in het programma. Het is de verantwoordelijkheid van de programmamanagers om deze maatschappelijke organisaties te betrekken bij het opstellen van de uitvoeringsprogramma's.

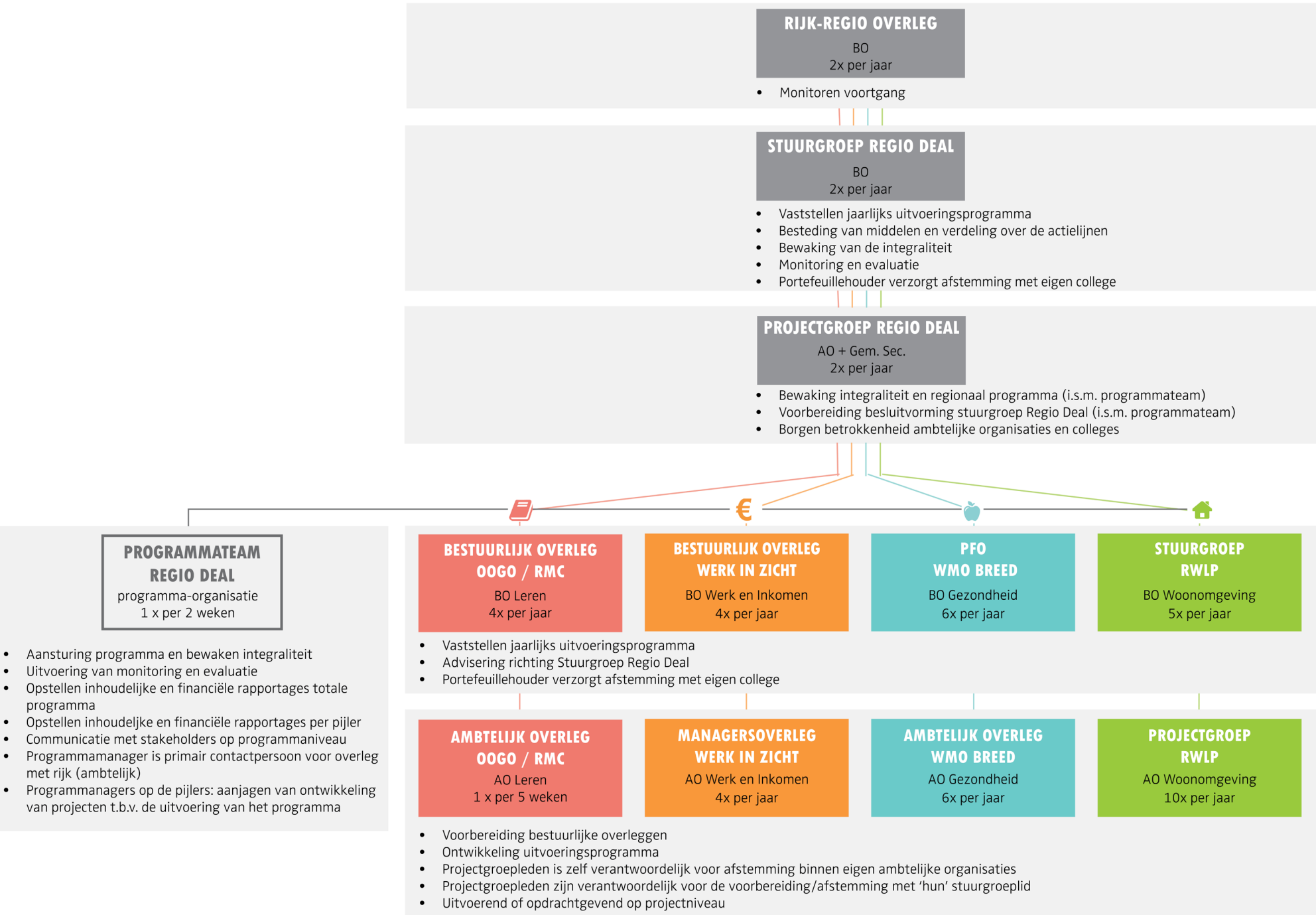
5.5 Programmamateam

Het programmamateam bestaat uit de programmanagers en ondersteuners. Het programmamateam is verantwoordelijk voor:

- Aansturing programma en bewaken integraliteit
- Uitvoering van monitoring en evaluatie
- Opstellen inhoudelijke en financiële rapportages (Regio Deal en per pijler)
- Communicatie met stakeholders (programmaniveau)
- Aanjagen van ontwikkeling en uitvoering van het programma d.m.v. projecten

GOVERNANCESCHEMA REGIO DEAL OOST-GRONINGEN - ROLLEN EN TAKEN

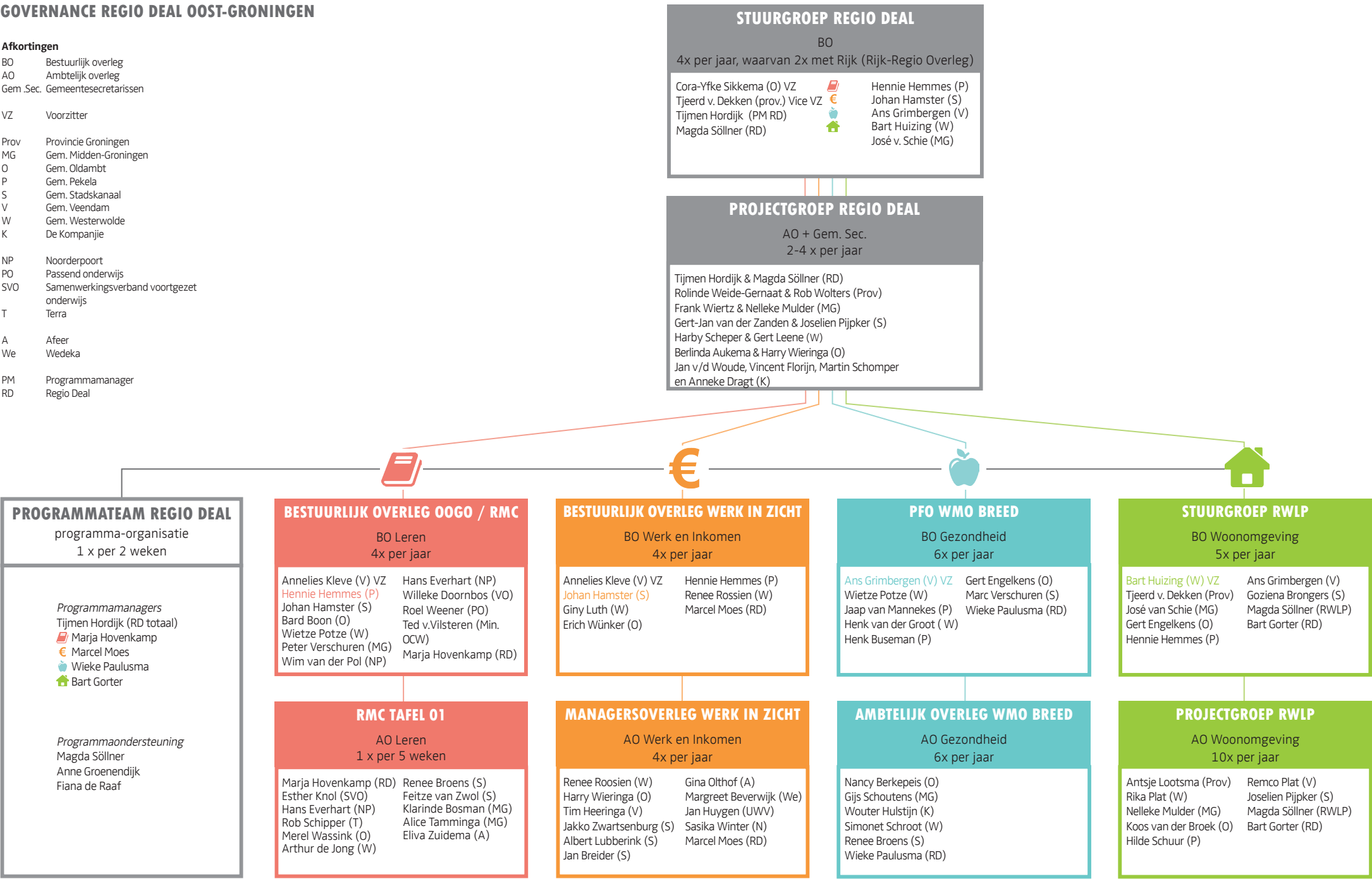

GOVERNANCESHEMA REGIO DEAL OOST-GRONINGEN - BETROKKENEN

GOVERNANCE REGIO DEAL OOST-GRONINGEN

Afkortingen

BO	Bestuurlijk overleg
AO	Ambtelijk overleg
Gem .Sec.	Gemeentesecretarissen
VZ	Voorzitter
Prov	Provincie Groningen
MG	Gem. Midden-Groningen
O	Gem. Oldambt
P	Gem. Pekela
S	Gem. Stadskanaal
V	Gem. Veendam
W	Gem. Westerwolde
K	De Kompanjie
NP	Noorderpoort
PO	Passend onderwijs
SVO	Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs
T	Terra
A	Afeer
We	Wedeka
PM	Programmamanager
RD	Regio Deal

UITVOERINGSPROGRAMMA 2020-2021 IN ÉÉN OVERZICHT

PIJLERS

LEREN

WERK EN INKOMEN

GEZONDHEID

WOONOMGEVING

ACTIELIJNEN

VERBETEREN
VAN HET
OPLEIDINGSNIVEAU

VERHOGEN VAN
PARTICIPATIE IN
HET ONDERWIJS

VERSTERKEN
REGIONALE
ECONOMIE &
WERKGELEGENHEID

VERGROTEN
DOORSTROOM
NAAR REGULIERE
ARBEIDSMARKT

VERKLEINEN VAN
ARMOEDE EN
SCHULDEN-
PROBLEMATIEK

STIMULREN EN
ONDERSTEUNEN
GEZONDE LEEFSTIJL

ORGANISEREN VAN
BEREIKBARE EN
TOEGANKELIJKE
ZORG

GEBIEDSGERICHT
VERBETEREN VAN
WIJKEN & DORPEN

ONDERSTEUNEN
VAN EIGENAREN BIJ
ENERGIETRANSITIE

INVESTEREN IN
AANTREKKELIJKE
DORPS- EN
STADSCENTRA

PROJECTEN

ONDERSTEUNINGS-
ROUTE PO / VO

ROUTE RUBICON
EN
ROUTE DE BOEG

BEVORDEREN
ENERGIE-
TRANSITIE EN
VERDUURZAMING

STIMULEREN
ONDERNEMENDE
JEUGD

STIMULEREN
DUURZAME
INNOVATIE

ICT
OOST-GRONINGEN

AANBESTEDINGEN

WERKEN OVER
DE GRENS

EEN WERKEND
ARBEIDSYSTEEM

INTEGRALE
ARMOEDE

EXPERIMENTELE
AANPAK SCHULDEN

VERRIJKTE
SCHOOLDAG

LEEFSTIJLPOLI

GEZONDE
HUISKAMER

INTER-
PROFESSIEEEL
OPLEIDEN

GEBIEDSGERICHT
AANPAK

KLANTREIS
WOONLASTEN
VERLAGING

VITALE KERNEN

REGIO DEAL OOST-GRONINGEN

REGIO DEAL 2020 T/M 2023

RIJK REGIO

SAMENWERKING OM DE KRACHT VAN
DE REGIO TE VERSTERKEN

VERHOGEN BREDE WELVAART

VAN LEEFBAARHEID
NAAR TOEKOMSTKRACHT!

WE ZETTEN IN OP

LEREN, WERK EN INKOMEN,
GEZONDHEID EN WOONOMGEVING

DIT GAAN WE DOEN

VERBETEREN VAN HET
OPLEIDINGSNIVEAU

VERHOGEN VAN PARTICIPATIE
IN HET ONDERWIJS

VERSTERKEN REGIONALE
ECONOMIE & WERKGELEGENHEID

VERGROTEN DOORSTROOM
NAAR REGULIERE ARBEIDSMARKT

VERKLEINEN VAN ARMOEDE &
SCHULDENPROBLEMATIEK

STIMULEREN & ONDERSTEUNEN
GEZONDE LEEFSTIJL

ORGANISEREN VAN BEREIKBARE
& TOEGANKELIJKE ZORG

GEBIEDSGERICHT VERBETEREN
VAN WIJKEN & DORPEN

ONDERSTEUNEN VAN EIGENAREN
BIJ ENERGIETRANSITIE

INVESTEREN IN AANTREKKELIJKE
DORPS- & STADSCENTRA

HAND EROP, SCHOULDERS ERONDER !